

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

21 март 1991 година*

По дело 303/88,

Италианската република, за която се явява г-н Luigi Ferrari Bravo, началник на отдел за дипломатически съдебни спорове, в качеството на представител, подпомаган от г-н Ivo M. Braguglia, avvocato dello Stato, със съдебен адрес в Люксембург в италианското посолство, 5 Rue Marie-Adelaide,

ищец,

подпомагана от

Кралство Испания, за която се явява г-н Javier Conde de Saro, генерален директор на правна и институционална координация с Общността в Министерството на външните работи и г-жа Rosario Silva de Lapuerta, Abogado del Estado, член на държавния правен отдел за процесуално представителство пред Съда на Европейските общности, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург в испанското посолство, 4-6, boulevard Emmanuel Servais,

встъпила страна,

срещу

Комисията на Европейските общности, за която се явява г-н Antonino Abate, юридически съветник, в качеството на представител, със съдебен адрес в Люксембург в кантората на г-н Guido Berardis, член на правната Ж служба, център Wagner, Kirchberg,

ответник,

с предмет иск за отмяна на Решение 89/43/ЕИО на Комисията от 26 юли 1988 г. за помощите, предоставяни от италианското правителство на ENI – Lanerossi (ОВ L 16, 1989 г., стр. 52),

СЪДЪТ,

в състав: г-н О. Due, председател, г-н G. F. Mancini, г-н T. F. O'Higgins, г-н J. C. Moitinho de Almeida, г-н G. C. Rodriguez Iglesias и г-н Diez de Velasco, председатели на състава, сър Gordon Slynn, г-н C. N. Kakouris, г-н F. A. Schockweiler, г-н F. Grévisse и г-н M. Zuleeg, съдии,

avocat général: г-н W. Van Gerven,

* Език на производството: италиански.

greffier: г-н Н. А. Rühl, главен администратор,

като взе предвид доклада за заседанието,

след като изслуша устните становища на страните в заседанието на 12 юли 1990 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание на 11 октомври 1990 г.

постанови настоящото

Решение

1. С искова молба, постъпила в секретариата на Съда на 16 октомври 1988 г., Италианската република завежда дело съгласно първия параграф на член 173 от Договора за ЕИО за отмяна на Решение 89/43/ЕИО на Комисията от 26 юни 1988 г. относно помощите, предоставени от италианското правителство на ENI-Lanerossi. Това решение, за което е било съобщено на италианското правителство с писмо от 10 август 1988 г., е публикувано в *Официален вестник* от 20 януари 1989 г. (ОВ L 16, 1989 г. стр. 52).

2. В това решение Комисията заявява, че помощта, отпусната между 1983 г. и 1987 г. на ENI-Lanerossi във формата на капиталовложения в сектор мъжки горни облекла на дъщерните фирми, е била в противоречие с член 93, параграф 3 от Договора за ЕИО и несъвместима с Общия пазар по смисъл на член 92 от Договора. Помощта е трябвало, следователно, да бъде оттеглена и да бъде възстановена.

3. От представените основания в оспорваното решение става ясно, че ENI (Ente Nazionale Idrocarburi), държавна холдингова компания, е правоприемник на Lanerossi през 1962 г. Претърпените загуби между 1974 и 1979 г. от четирите дъщерни дружества на Lanerossi в сектора за горни мъжки облекла, Lanerossi Confezioni (Arezzo, Macerata, Orvieto), Intesa (Maratea, Nocera, Gagliano), Confezioni di Filottrano (Ancona) и Confezioni Monti (Pescara) (наричани по-долу "четирите дъщерни дружества"), са били компенсирани от италианската държава. Сезирана с жалба в това отношение, Комисията информира италианското правителство с писмо от 26 юни 1980 г., че тази помощ може да се отпусне като изключение от правилото за несъответствие, формулирано в член 92, параграф 1 от Договора за ЕИО, само ако е била отпусната за определен период и ако програмата за реструктуриране, която е била представена на Комисията, е била изпълнена по начин, по който заинтересованите дружества са били върнати към живот и финансова независимост за кратко време.

4. Дъщерните дружества са продължили да изпитват затруднения, и с писмо от 20 май 1983 г., Комисията твърди, че въпреки, че не имала възражения относно отпуснатата помощ до края на 1982 г., с оглед на социалната и регионална важност на тези предприятия, се е съмнявала дали помощта може да продължи да бъде плащана, без да се оказва системна намеса във функциониращия Общ

пазар. Комисията припомня на италианското правителство задължението на държавите-членки съгласно член 93, параграф 3 от Договора да информират Комисията за планове за отпускане или изменение на помощи и кани италианското правителство да посочи своите намерения в срок от две седмици от получаване на писмото. Със съобщение, пуснато по телекс на 24 юни 1983 г., италианското правителство потвърждава своето намерение да нотифицира Комисията на всички бъдещи намеси в полза на дъщерните дружества. С писмо от 2 ноември 1983 г., то информира Комисията, че не се предвижда допълнителни помощи в полза на тези дъщерни дружества, тъй като управлението на ENI-Lanerossi счита, че те не могат да се реструктурират.

5. В светлината на прессъобщенията, че загубите на дъщерните дружества са били компенсирани, въпреки че е било съобщено, че няма планове в това отношение, Комисията счита, че ситуацията е била в противоречие с решенията, които е изпратила на това правителство; следователно тя започва процедура съгласно първия параграф на член 93, параграф 2 от Договора и с писмо от 19 декември 1984 г. поканва италианското правителство да представи своето становище. Тази процедура води до оспорваното решение от 26 юли 1988 г.

6. На 26 януари 1989 г. италианското правителство подава искова молба за временни мерки, с която търси издаването на заповед за прекратяване действието на член 2 от Решение 89/43, която заповядва възстановяването на помощта, която е била платена. Тази молба е била отхвърлена от председателя на Съда на 17 март 1989 г.

7. Със заповед от 15 март 1989 г. Съдът допуска испанското правителство да встъпи като страна в подкрепа на италианското правителство.

8. Направено е препращане към доклада от заседанието за по-пълно обхващане на фактите по основното дело, процедурата и писмените заключенията на страните, представени пред Съда, които се упоменават или обсъждат тук само дотолкова, доколкото това е необходимо с оглед излагането на мотивите на Съда.

9. Италианското правителство твърди, че въпросното решение е било прието в противоречие с членове 92 и 93 от Договора за ЕИО. Това повдига много жалби, основани на отсъствието на всякаква държавна помощ по смисъла на член 92, параграф 2 от Договора, нарушение на принципа за равно третиране между публичните и частните предприятия, липсата на всякакво действие върху търговията и конкуренцията в Общността, нарушение на член 92, параграф 3, букви а) и в), нарушение на принципа за защита на основателните очаквания, незаконосъобразното приroda на последиците при твърдяното неизпълнение на задължението да се нотифицира и несъответствието на мотивите за заповяданото възстановяване на помощта. Накрая то повдига и спорния въпрос, който се основава на практическата невъзможност за възстановяване на въпросната помощ.

Отсъствие на държавна помощ по смисъла на член 92 от Договора

10. Италианското правителство твърди, че Комисията не е доказала в обсъжданото решение, че 260,4 милиарда ITL, които са използвани за компенсиране на загубите, претърпени от дъщерните дружества между 1983 г. и 1987 г., идват от държавни фондове и че като резултат, тези капиталовложения се включват в концепцията за държавна помощ. То заявява, че съгласно законодателството, което включва тази концепция, ENI трябва да действа на базата на свои собствени ресурси, получени от паричния поток и от националния и международен капиталови пазари, без да се ползват капиталовите фондове, разпределени му от държавата. Италианското правителство добавя, че въпреки, че е истина, че ENI са получили капиталови фондове през 1983 г. и 1985 г., насочени към текстилния сектор, Комисията няма начин да докаже, че ресурсите, използвани за покриване на загубите на четирите дъщерни компании, са дошли от тези фондове.

11. Както Съдът последователно е постановявал (вж., по-специално решение от 2 февруари 1988 г., Van der Kooy, точка 35, по съединени дела 67, 68 и 70/85, Recueil, стр. 219), не трябва да се прави разграничение между случаите, когато помощта е отпусната директно от държавата и случаите, когато е отпусната от публично или частно лице, създадено или назначено от държавата да администрира помощта. В този случай има доста важни доказателства в документите, представени на Съда, че капиталовложенията са били в резултат на действията, които могат да се препишат на италианската държава.

12. Съгласно Закон № 136 от 10 февруари 1953 г. (*Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* (Официален вестник на Италианската република 1953 г., № 72), където е регистрирана, ENI е публична корпорация, контролирана от италианската държава и членовете на нейния съвет на директорите и управителния съвет са назначени с постановление на министър-председателя. Освен това, въпреки, че ENI трябва да извършва дейността си в съответствие с икономическия критерий, тя няма пълна свобода на действие, тъй като трябва да взема предвид директивите, издадени от Междуведомствена комисия за икономическо планиране. Взето като цяло, тези фактори показват, че ENI извършва дейността си под контрола на италианската държава.

13. Като допълнение, с упълномощаването на министъра на държавните финанси, ENI могат да издават облигации, гарантирани що се отнася до капитала и интересите на държавата. Не е необходимо да се постанови относно въпроса дали тази гаранция сама по себе си представлява държавна помощ; тяхното съществуване разграничава заемите на ENI от нормалните заеми на частните компании.

14. При тези обстоятелства, Комисията има правото да разглежда фондовете, предоставени на ENI чрез Lanerossi на четирите дъщерни дружества като държавна намеса, която може да представлява помощ. Противно на това, което италианското правителство е представило, не е необходимо да се доказва, че капиталовите фондове, получени от ENI от Италианската държава са били специално и изрично насочени към компенсиране загубите на четирите дъщерни дружества. Достатъчно е да се забележи, че във всички случаи получаването на капиталови фондове, е позволило на ENI да освободи други ресурси за покриването на загубите на четирите дъщерни дружества.

15. Първото правно основание, на което се позовава италианското правителство, следователно, трябва да бъде отхвърлено.

Нарушаване на принципа на равно третиране на публичните и частните предприятия

16. Италианското и испанското правителство твърдят, че въпросното решение е в противоречие с принципа на равно третиране на публичните и частните предприятия, който е признат в член 90 на Договора за ЕИО.

17. Те заявяват, че в частните индустриални групи е нормално да се открие прехвърляне на фондове между дружествата, за да се покрият загубите, от които страда един от членовете на групата. Такива трансфери могат да се обяснят с желанието за запазване репутацията на групата, със стратегията на цените, приета на групово ниво, за които групата може да счита за целесъобразно да толерира загубите в един сектор на нейната дейност за определен период от време, или с програма за прогресивно намаляване на капиталовите инвестиции, когато групата може да реши да поеме загубите, които са претърпени през последната година от дейността на един от нейните членове. Като последица, публично холдингово дружество трябва да може да покрива загубите на един от членовете си при същите условия като частните холдингови дружества.

18. Отново според италианското и испанското правителства, критерият за частните инвеститори, който се използва от Комисията, за да се определи дали загубите са били компенсирани при нормални пазарни условия, е много тесен. В подкрепа на това, те заявяват, че трябва да се направи разграничение между частните инвеститори, чийто единствен мотив е печалбата, и частния предприемач, такива като индустриално холдингово дружество, чиито решения, могат да се ръководят не само главно от краткосрочната рентабилност, но също така от социалните и регионални фактори.

19. Комисията показва, че е наясно с последиците от принципа за еднакво третиране на публичните и частните предприятия в своето съобщение до държавите-членки от 17 септември 1984 г. относно участието на публичните органи на холдингите в капитала на дружествата (публикуван в Бюлетина на Европейските общности, септември 1984 г.). В това изявление правилно е отбелязано, че нейното действие не може нито да накаже нито да бъде в полза на публичните органи, които осигуряват на дружествата собствен капитал.

20. От този принцип за еднакво третиране следва, че капитала, оставен от държавата, пряко или косвено, на разположение на предприятията, при обстоятелства, които съответстват на нормалните пазарни условия, не може да се разглежда като държавна помощ. В настоящия случай, следователно, трябва да се определи дали, при подобни обстоятелства, частна индустриална група може също да компенсира загубите на четирите дъщерни дружества между 1983 и 1987 г.

21. Както Съдът е постановил в свое Решение от 10 юли 1986 г. (по дело 234/84, Белгия/Комисията, точка 15, Recueil, стр. 2263), частен акционер може сериозно

да попълни необходимия капитал, за да гарантира оцеляването на предприятието, което изпитва временни трудности, но е в състояние да стане отново печелившо, възможно след като се извърши реорганизация. Следователно, трябва да се приеме, че дружеството-собственик може също, за ограничени период, да понесе загубите на едно от дъщерните дружества, за да даде възможност на последното да прекрати дейността си съгласно най-добрите възможни условия. Такива решения могат да се мотивират не само от вероятността за косвена материална печалба, но също от други съображения, такива като желание да се защити престижа на групата или да се пренасочат дейностите.

22. Въпреки това, когато капиталовложенията от публичен инвеститор пренебрегват перспективи за рентабилност, дори в дългосрочен план, такова набавяне на капитал трябва да се разглежда като помощ по смисъла на член 92 от Договора за ЕИО, и съответствието с Общия пазар трябва да се оценява на основа само на критерия, формулиран в тази разпоредба.

23. В този случай трябва да се отбележи, че четирите дъщерни дружества, изпитващи продължителни загуби между 1974 г. и 1987 г. и че текущите загуби, компенсирани между 1983 г. и 1987 г. са приблизително равни на оборота на четирите дъщерни дружества през същия този период. Освен това, през 1983 г. управлението на ENI-Lanerossi изразява твърдото становище, че не е възможно реструктуриране на четирите дъщерни дружества, но само последващо връщане към предишното състояние на дъщерните дружества, които достига най-високата точка през януари 1988 г. при тяхното прехвърляне в частния сектор. Не се оспорва факта, че секторът, в който дъщерните дружества извършват дейността си, което ще рече сектора мъжки горни облекла, е бил в криза, със сериозни проблеми при регулирането, произлизащо от структурното надценяване стойността на капитала, ниските цени и на силната конкуренция в и извън Общността.

24. При тези обстоятелства, и имайки предвид продължителността на периода, по време на който ENI-Lanerossi продължава своята финансова помощ за четирите дъщерни дружества, Комисията е имала право да вземе становището, че загубите са били покрити при обстоятелства, които биха били неприемливи за частен инвеститор, действащ при нормални пазарни условия и че никой частен инвеститор, дори и промишлено холдингово дружество, би взел предвид заключенията, представени от италианското и испанското правителство, упоменати по-горе. Комисията така би могла да заключи, че никой частен инвеститор не би могъл да покрие капиталовите загуби с такъв размер за такъв дълъг период. Следователно, трябва да се постанови, че действието на ENI представлява държавна помощ по смисъла на член 92, параграф 1 от Договора за ЕИО.

25. Второто правно основание, на което се позовава италианското правителство, следователно, трябва да бъде отхвърлено.

Отсъствие на ефект върху търговията и конкуренцията в Общността

26. Италианското правителство твърди, че Комисията не е представила достатъчно основания за своето заключение, че помощта за четирите дъщерни дружества вероятно е въздействала върху търговията между държавите-членки и че е изкривила конкуренцията. То заявява, че производството на дъщерните дружества, което се изчислява на само 2,5 % от италианското производство в сектора за мъжки горни облекла, е било много малко за да има въздействие върху търговията на Общността или, по-специално, да представлява пречка върху износа от друга държава-членка до Италия.

27. Трябва веднага да се отбележи, че както е постановил Съда в свое решение от 13 юли 1988 г. по дело 102/87, Франция /Комисията, точка 19, Recueil, стр. 4067), помощта може да бъде такава, че да влияе върху търговията между държавите-членки и да изкривява конкуренцията, когато получаващото предприятие се конкурира с производители от други държави-членки, дори и ако, самото то не изнася свои продукти. Когато държава-членка отпуска помощ на предприятие, вътрешното производство по този начин може да бъде поддържано или увеличено, което да доведе до такъв резултат, че регистрираните в други държави-членки предприятия да имат значително по-малки шансове за износ на тяхното производство на пазара в тази държава-членка. Освен това, дори помощ в сравнително малък размер може до повлияе върху търговията между държавите-членки, когато съществува силна конкуренция във въпросния сектор (Решение от 11 ноември 1987 г., по дело 259/85, Франция/Комисията, точка 24, Recueil, стр. 4393).

28. В този случай, Комисията е заявила в оспорваната мярка, че през разглеждания период (от 1983 г. до 1987 г.), текстилната индустрия е страдала от застой в търсенето, ниски цени и свръхпроизводителност. Търговията вътре в Общността в този сектор е нараснала значително, като е повишила от 19,3 % от производството на Обществеността през 1983 г. до 29,1 % през 1986 г. и е показала засилена конкуренция. Отпуснатата от ENI помощ подпомага дъщерните дружества изкуствено при осъществяване на дейността им след 1982 г. и възстановява техните финанси, като по този начин улеснява тяхното връщане към предишното им състояние и разпродаването на определени стоки, чиито цени ENI-Lanerossi нормално би била длъжна да понесе.

29. Като се вземат предвид тези фактори, оценката на Комисията, че помощта, дадена на четирите дъщерни дружества е значително преимущество над техните конкуренти и по този начин е вероятно да въздействат върху търговията и да нарушат конкуренцията по смисъла на член 92, параграф 1 от Договора за ЕИО, се подкрепя от достатъчни аргументи и не е очевидно неправилна. Повдигнатата от италианското правителство в това отношение жалба, следователно, трябва да бъде отхвърлена.

Нарушаване на член 92, параграф 3, букви а) и в) от Договора за ЕИО

30. Италианското правителство счита, оспорваното решение е било прието в противоречие първо на член 92, параграф 3, букви а) и в) от Договора, на основание, че въпросната помощ е направила възможно насърчаването на регионалното и секторно развитие, и второ на задължението за представяне на причините.

31. Правителството оспорва преди всичко твърдението на Комисията, че само някои от четирите дъщерни дружества извършват дейност в региони, където стандарта на живот е бил необичайно нисък или където е имало сериозна безработица, както е посочено в член 92, параграф 3, буква а). В това отношение то оспорва, че всички заводи от две от четирите дъщерни дружества са били в зони, считани от Комисията за такива с много нисък стандарт на живот и страдащи от сериозна безработица, и че провинция Arezzo, която във втората алинея от част десета от оспорваното решение на Комисията, не е описана като имаща необичайно нисък стандарт на живот или страдаща от сериозна безработица, е една от зоните, където помощта на Общността може да се изплати съгласно Регламент (ЕИО) № 219/84 на Съвета от 18 януари 1984 г. за въвеждане специфични мерки на Общността за регионално развитие за преодоляване на ограниченията относно развитието на нови икономически дейности в определени зони, неблагоприятно повлияни от реструктурирането на текстилната и шивашка индустрия (ОВ L 27, 1984 г., стр. 22).

32. Като цяло, ищецът твърди, че усилията за реструктуриране и връщане към предишно състояние, извършени по отношение на четирите дъщерни дружества, са улеснили развитието на икономическите дейности в текстилния сектор и в засегнатата област. Оспорва се, че заключението на Комисията, че всяко възстановяване на предишно състояние трябва да се състои в кратък период, и се цитира като подходящ параметър периода от пет години, определен за специални посреднически програми съгласно 3, параграф 6 от Регламент № 219/84, упоменат по-горе, което кореспондира на петте години (1983 г. до 1987 г.), обхванати от оспорваното решение. В заключение, италианското правителство твърди, че възстановяването към предишното състояние на четирите дъщерни дружества подпомага постигането на целите на европейската политика в сектора мъжки горни облекла чрез намаляване производството в този сектор.

33. Трябва да се отбележи, че Комисията не е оспорвала твърдението на италианското правителство относно факта, че две от четирите дъщерни дружества са били създадени в не благоприятни зони или относно икономическата ситуация в Arezzo.

34. Трябва да се отбележи, че преди всичко, това което се отнася до прилагането на член 92, параграф 3 от Договора за ЕИО, Комисията притежава широка свобода на действие, упражняването на която включва оценка на икономическата и социална характеристика, която трябва да бъде направена в контекста на Общността (Решение от 14 февруари 1990 г. по дело C-301/87 Франция/Комисията, точка 49, Recueil, стр. I-307).

35. Освен това, въпреки, че оспорваното решение засяга само помощта, отпусната на четирите дъщерни дружества между 1983 г. и 1987 г., не е оспорен факта, че загубите, понесени от тези предприятия са били компенсирани от 1974 г. нататък, което означава общ период от 14 години.

36. От оспорваното решение става ясно, че негативната оценка на Комисията относно съответствието на помощта с Общия пазар се основава не само на

продължителността на помощта, но и на нейните характеристики. Комисията правилно подчертава, че въпросната помощ не е в съответствие с насоките на Комисията за помощи в текстилната и шивашка индустрия, съобщени на държавите-членки с писма от 30 юли 1971 г. и 4 февруари 1977 г. или с насоките относно помощи, изпратени на държавите-членки с писма от 24 януари 1979 г.

37. Насоките относно текстилната индустрия разрешават отпускането на помощ за кратък период от време и за специфични дейности с цел, по-специално, предоставяне на получателя с ниво на конкурентоспособност, достатъчна за да гарантира успех на пазара на Общността. В този случай, помощта е била използвана по общия начин да подобряване финансовата ситуация на четирите дъщерни дружества и изкуствено поддържане на тяхната дейност. По отношение на помощите, става ясно от насоките на Общността, че това трябва да бъде под формата на заеми или гаранции и може да плати само за времето, необходимо за набелязване на мерки за възстановяване, но не повече от шест месеца. Отпуснатата помощ в този случай очевидно не изпълнява критерия и следователно не може да се разглежда като насърчаване икономическото развитие на засегнатите зони и дейности.

38. Като заключение, от оспорваното решение става ясно, че аргументите на италианското правителство в този смисъл, че възстановяването на предишното състояние на четирите дъщерни дружества подпомага постигането на целите на Общността в сектора мъжки горни дрехи, са прегледани от Комисията в хода на производството. Италианското правителство, твърди, че производствения капацитет е бил силно намален с около 55 %, на основата на съответното намаляване на работната сила на четирите дъщерни дружества. Въпреки това, както решението правилно отбелязва, такова намаляване на работната сила не води автоматично до съответно намаляване на производствения капацитет, по-специално когато е съпроводена от нарастваща продуктивност. Освен това, дори да се предположи, че възстановяването на предишното състояние на четирите дъщерни компании наистина е довело до намаляване производството в сектора за мъжки горни дрехи, е установено, че 17 % от производствения капацитет са били върнати към други подсектори от текстилната и шивашка индустрия, като по този начин се увеличава напрежението върху тези под-сектори.

39. При тези обстоятелства трябва да се заключи, че Комисията превишава границите на своята свобода на действие, като счита, че въпросната помощ не е спазила условията, които биха Ж дали право на едно от изключенията съгласно член 92, параграф 3.

Нарушение на принципа на защита на основателните очаквания

40. Италианското правителство заявява, че поведението на Комисията между 1983 и 1987 г. поражда основателни очаквания по отношение на законността на помощта, която поне трябва да попречи на Комисията от това да заповяда нейното възстановяване. В това отношение ищецът е обърнал внимание преди всичко на липсата на каквато и да е формална процедура между 20 май 1983 г., датата, на която Комисията е изпратила последващо писмо относно дъщерните дружества на ENI-Lanerossi, и 19 декември 1984 г., датата, на която те формално искат от италианското правителство да представят своите заключения. То

продължава да обосновава, че като е позволила да изминат 55 месеца преди да приключи процедурата, Комисията е оставила ищеца да приеме основателното убеждение, че тази помощ е била законна.

41. Това заключение не може да се потвърди. Италианското правителство не може да докаже, че е било насърчавано да счита, че въпросната помощ е била в съответствие с Общия пазар, просто защото Комисията не е започнала процедурата по член 93 от Договора за ЕИО по-рано, когато през юни 1983 г., то дава на Комисията потвърждение за своето намерение да я нотифицира за всякакви бъдещи действия в полза на четирите дъщерни дружества и през ноември 1983 г. уверява Комисията, че за тези предприятия не е предвидена помощ.

42. Италианското правителство никога не е нотифицирало Комисията за своето намерение да продължи да отпуска помощ за четирите дъщерни дружества; в процеса на процедурата по извършване на проверка, то често е искало повече време за да отговори на исканията на Комисията за информация, и числата относно отпуснатата помощ за годините 1986 и 1987 са били предоставени само четири дни преди окончателното решение.

43. Когато държава-членка, която отпуска помощ в противоречие със задължението за нотификация, определен в член 93, параграф 3 от Договора за ЕИО, в последствие показва нежелание за предоставяне на съответната информация на Комисията, самата тя е отговорна за продължаването на процедурата по проверката; следователно тя не може да разчита на продължителността на тази процедура на база основателни очаквания относно съвместимостта на въпросната помощ с Общия пазар. Ако направи това, членове 92 и 93 от Договора за ЕИО биха били пренебрегнати, както постановява Съда в решението си от 20 септември 1990 г. (по дело C-5/89 Комисията/Германия, Recueil, стр. I-3437), тъй като националните органи по този начин биха могли да разчитат на техни собствени незаконни поведения за да лишат от ефективност решенията, взети от Комисията съгласно Договора.

44. Жалбата, основана на нарушаване принципа на защита на законните очаквания, следователно, трябва да бъде отхвърлена.

Незаконен характер на действието, обяснено с неизпълнение на задължението за нотифициране

45. Италианското правителство отрича, на първо място, че неизпълнението на задължението да нотифицира за отпуснатата помощ я прави окончателно незаконосъобразна, както Комисията заявява във втория параграф от част пета от оспорваното решение. На второ място, тя заявява, че наистина е спазила задължението, формулирано в член 93, параграф 3, тъй като Комисията е била информирана за промените в ситуацията с четирите дъщерни дружества във време достатъчно за да ѝ даде възможност за предостави своите коментари.

46. Последниците от нарушаването на 93, параграф 3 са посочени в параграфи 12 и последващите на решение по дело C-301/87, цитирано по-горе. В това решение Съдът постановява, че след като веднъж Комисията е установила, че

помощта е отпусната без нотифициране, тя има правомощието, след като даде на въпросната държава-членка възможността да представи своите коментари по въпроса, да издаде временно решение, с което изисква от държавата-членка да прекрати незабавно плащането на помощта, докато изхода от извършената проверка на помощта и да предостави на Комисията, в такъв период, който тя може да определи, всичките такива документи, информация и данни, които са необходими за да се провери съвместимостта на помощта с Общия пазар.

47. Когато държавата-членка напълно изпълни заповедта на Комисията, Комисията е длъжна да провери съвместимостта на помощта с Общия пазар в съответствие с процедурата, определена в 93, параграфи 2 и 3 от Договора за ЕИО. Въпреки това, ако държавата-членка, независимо от заповедта на Комисията, не предостави поисканата информация, комисията има правото да прекрати процедурата и да вземе своето решение на базата на наличната информация по въпроса дали помощта е или не е в съответствие с Общия пазар.

48. Ако държавата-членка не прекрати плащането на помощта, въпреки заповедта на Комисията, Комисията има правото, докато извършва проверка по въпроса, да заведе дело директно пред Съда като поиска обявяване, че такова плащане представлява нарушение на Договора.

49. Въпреки това, в този случай не се оспорва това, че Комисията е извършила проверката относно съвместимостта на въпросната помощ с Общия пазар и тогава и постановила, в член 1 от оспорваното решение, че не е в съответствие с Общия пазар по смисъла на член 92 от Договора за ЕИО. Тази проверка може, следователно, да бъде предмет на съдебен контрол.

50. Жалбата, основана на незаконния характер на действието, обяснено с неизпълнение на задължението да се нотифицира, трябва, следователно, да бъде отхвърлена и не е необходимо да се отговаря на втория аргумент, поставен от италианското правителство.

Недостатъчно основания за издаване на заповед за възстановяване на помощта

51. Италианското правителство твърди първо, че решението да се заповяда възстановяване на помощта е въпрос на преценка от Комисията, упражняването на която трябва да бъде подкрепено с причини. В този случай Комисията не е посочила причини за обосноваване изплащането на помощта.

52. Както Съдът последователно постановява в практиката си, мотивите, на които се основава едно решение, трябва да дават възможност на Съда да прегледа законността на решението и да предостави на заинтересованата страна достатъчно подробности, които да позволят на страната да констатира дали решението е добре обосновано или не. Изискването за мотиви трябва да се разглежда в контекста на обстоятелствата по делото, и по-специално съдържанието на въпросните мерки, характера на причините, на които се основава и интереса, които адресата може да има при получаване на обясненията (вж., по-специално решение по дело 41/83, Италия/Комисията, точка 46, Recueil, стр. 873).

53. Когато започва процедура съгласно член 93, параграф 2, Комисията информира правителството, подало молбата, че всякава помощ, която може да бъде отпусната преди издаването на решение, с което се прекратява процедурата, може да доведе до заповед за възстановяване; тази възможност също е било отбелязана в съобщението на Комисията, публикувано в *Официален вестник* на 24 ноември 1983 г. (ОВ С 318, 1983 г. стр.3).

54. От оспорваното решение ставна ясно, че възстановяването на цялата сума на помощта е било заповядано поради „сериозността и размера на нарушението”. Въпреки че такова обосноваване, разгледано отделно, може да изглежда изключително лаконично, трябва да се има предвид, че представено в контекста на решението, което обяснява в подробности въздействието на въпросната помощ върху сектора в криза, такъв какъвто е текстилният и шивашкият сектор.

55. Следва, че жалбата на италианското правителство, която се основава на недостатъчна мотивираност, трябва да се отхвърли.

Невъзможност да се възстанови помощта

56. Ищецът заявява, че приложението на член 2 от решението, относно възстановяването на помощта, е невъзможно. Той твърди първо, че несигурното определяне на адресата на заповедта за възстановяване е само по себе си достатъчно за да направи заповедта незаконосъобразна. В това отношение той посочва несъответствието между основанията за въпросното решение, които препращат към възстановяване от „получателя” на помощта, член 1 от решението, който препраща към групата ENI-Lanerossi, и телекс от Комисията, с дата 23 ноември 1988 г., който препраща към дълг, който имат ENI. На второ място, той твърди, че съгласно италианското право няма право на възстановяване на сумата от купувачите на четирите дъщерни дружества, която не е взета предвид в условията на продажбата на въпросните предприятия.

57. По отношение на несигурността в идентичността на адресатите на заповедта за възстановяване, за която се твърди, става ясно от оспорваното решение, че помощта е трябвало да бъде възстановена от предприятията, които в действителност са се облагодетелствали от нея, което означава четирите дъщерни дружества.

58. Ако италианското правителство има сериозни съмнения в това отношение може, както и всяка друга държава-членка, която се изправя пред непредвидени трудности при изпълнението на заповед за възстановяване, да отнесе проблемите за разглеждане от Комисията. В такъв случай Комисията и заинтересуваната държава-членка трябва, в съответствие със задължението за открито сътрудничество между държавите-членки и институциите на Общността, посочени по-специално в член 5 от Договора, да работят заедно добросъвестно с оглед преодоляване трудностите, докато се постигне пълно съответствие с разпоредбите на Договора, и по-специално разпоредбите относно помощта. (виж Решение от 2 февруари 1989 г., по дело 94/87 Комисията/Германия, точка 9, Recueil, стр. 175).

59. В заключение, всяка несигурност относно идентичността на адресатите на заповедта за възстановяване, разяснена по време на заседанието по молбата за временни мерки по това дело, проведено на 13 май 1989 г., когато представителите на Комисията заявяват, че заповедта за възстановяване засяга изключително само четирите дъщерни дружества.

60. По отношение на втората точка, трябва да се постанови, че дори ако според италианското право ENI не могат да възстановят сумата, която не е взета предвид в условията на продажбата на четирите дъщерни дружества, не може да попречи на пълното прилагане на правото на Общността и, следователно, може да има действие върху задължението да се възстанови въпросната помощ

61. Следователно, последният аргумент трябва да се отхвърли.

62. Тъй като нито един от доводите, представени от италианското правителство не се потвърди, искът трябва да се отхвърли изцяло.

По съдебните разноски

63. Съгласно член 69, параграф 2 от Процедурния правилник, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, включително тези по исковата молба за налагане на временни мерки. Тъй като ищецът е загубил делото, понася наред със собствените си разноски, и тези на Комисията. Кралство Испания трябва да понесе своите съдебни разноски.

По изложените съображения Съдът реши:

1. Отхвърля иска.

2. Осъжда италианското правителство да заплати разноските на Комисията, включително тези по молбата за временни мерки.

3. Осъжда Кралство Испания да понесе направените от него разноски.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 21 март 1991 година.

Подписи